

MŪSŲ LIETUVA

NR. 37 (1572) – SEMANÁRIO – 1978 M. RUGSĖJIS – SETEMBRO 21 D. – 5,00 kr.
Rua Juatindiba, 20 (28) Caixa Postal 4421 – 01000 São Paulo, SP. Tel. 273-0338

ISRUTYJE IR NAUJOJE VILNIOJE VEIKIA PSICHO-KALĖJIMAI

Anglų kalba Muenchene (V. Vokietijoje) leidžiamas vengrų disidentų žurnalas *Laisvės Sargas* skiltyje *Šiurpus gyvenimas sovietų kolonijose*, plačiai ir su stebėtinai gera informacija, rašo apie disidentus ok. Lietuvoje. Rašinys iliustruotas dviem nuotraukomis: Molotovas ir Ribbentropas, Stalinui besišypsant, pasirašo "draugiškumo" sutartį; ir krūva lavonų — tai patriotai lietuviai, masiniai nužudyti Nacių ir Sovietų "draugiškumo sutarties" pasėkoje, sarkatiškai pastebi žurnalas. Dar pridėtas žemėlapis, rodąs Sovietų militarinę ekspansiją 1940 metais.

Keturių skilčių rašinys glaustai ir detalai nurodo į ryškius nepasitenkinimo ir protesto apsireiškimus okupuotoje Lietuvoje. Tai su liepsnojusį protesto žiežirba per Smolensko futbolo komandos ir Žalgirio (lietuvų) rungtynes. Išsivysčiusios riaušės privertė nutraukti televizijos programą. "Rusai, lauk iš Lietuvos!" skambėjo šūkiu gatvėse. Buvo daužomi langai, deginami sovietų milicijos automobiliai.

Būta riaušių 1956 metais, po Vengrijos sukilimo malšinimo. Stambios riaušės vyko ir 1972 metais, Kalantai susideginus.

Greta aktyvaus minių išėjimo į gatves su protesto šūkiu, veikia vis nesunaikinamas "samizdatas". Pogrindiniai lietuvių leidiniai yra pavyzdys; šalyje neblė-

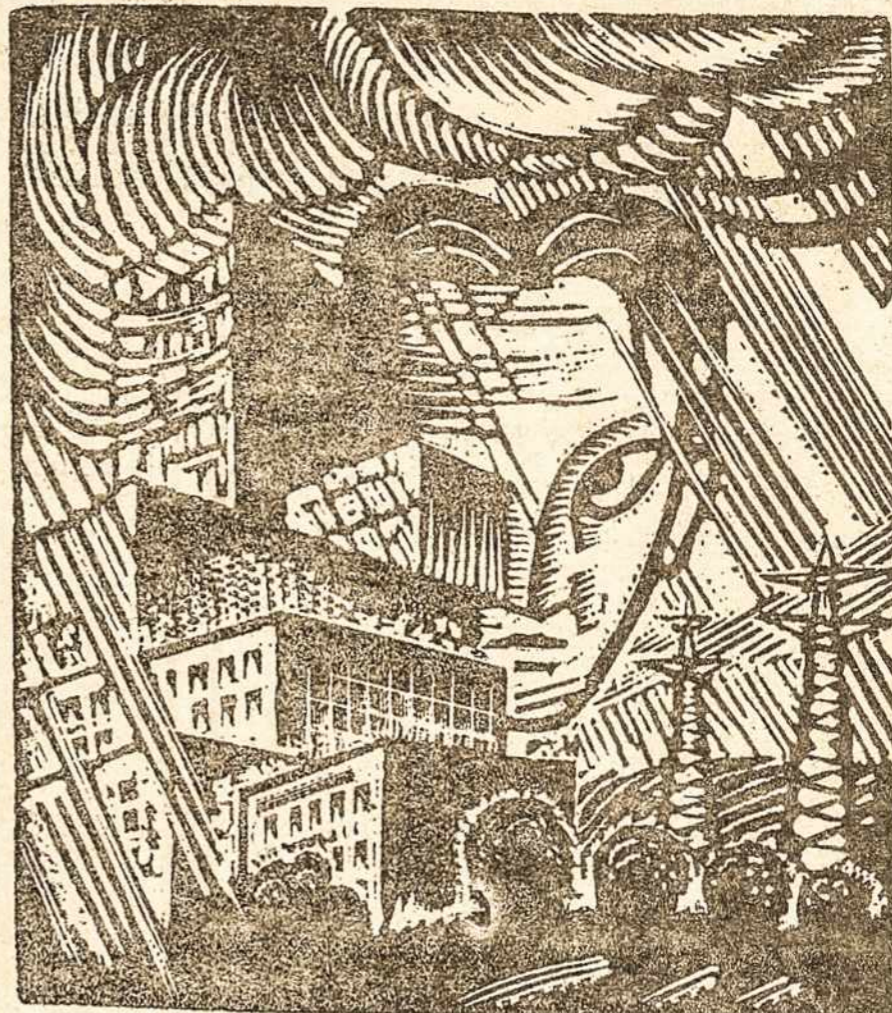
sta laisvės siekis, yra nepakanta vienpartiniam valdymui, protestas prieš rusifikaciją. Kaip lietuviško "samizdato" solidumą, nurodoma, kad 1977 Lietuvių katalikų bažnyčios kronika pasirodė 56 puslapių, pagrindinė Aušra turi 50 puslapių!

Leidinių rašiniai yra reto iškalbingumo kaltinimai sovietiniam okupaciniam režimui. Kaltinami medžiaga autentiška, puikiai atrinkta, ryškiai pristatyta. Pogrindiniai lietuvių leidiniai išeina iš lokalinės apimties kreipiasi į vadinamojo "eurokomunizmo" vadus, kviesdami juos pasmerkti Sovietų vykdomą "dvasinį genocidą".

700 metų senumo valstybinės Lietuvos tradicijos yra neišsenkamas pasipriešinimo šaltinis, tvirtina žurnalas.

Greta mums žinomų lietuviško disidentizmo faktų, ką žurnalas patiekia taip įspūdingai, mus gali dominuoti detalės, kuriomis iliustruojamas minimas rašinys.

Įsrutyje veikia psichokalėjimas. Įsrutis, sovietų pavadintas Černiachovskiu, nutolęs tik 50 kilometrų nuo Lietuvos sienų, "vaišingai" priima lietuvius disidentus į savo kalėjimo kameras. Voldemaras Karaliūnas ir Arvydas Čechanavičius, kuriems sovietiniai "psichiatrai" prikabino "šizofrenikų" etiketę už jų dalyvavimą pagrindinės spaudos platinime, nuvežti į Įsrutį.

P. Rauduvė

Poetas (1966)

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖJE

BRAZILIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENES PRANEŠIMAS

Šiuo pranešame visai Brazilijos lietuvių kolonijai, kad šių metų spalio (outubro) 15 dieną bus rinkimai į Brazilijos Lietuvių Bendruomenės tarybą bei revizijos komisiją ir kad

1. kandidatai į BLB-nės organus gali būti kiekvienas narys, turintis nemažiau 21 metus amžiaus;
2. kandidatai gali registruotis iki š. m. rugsėjo (setembro) 24 dienos BLB-nės būstinėje, rua Juatindiba 28, Parque da Moóca, S. Paulo;
3. balsavimo teisę ir pareigą turi visi Brazilijoje gyvenantieji lietuviai ir lietuvių kilmės vaikai, nejaunesni kaip 18 metų;
4. kandidatų sąrašas ir balsavimo būdas bus paskelbtas per MŪSŲ LIETUVĄ rugsėjo (setembro) 29 dienos laidoje.

São Paulo, 1978 m. rugsėjo 11 d.

Brazilijos Lietuvių Bendruomenės valdyba

Čia juos "gydys" vadinama "specialiame" psichokorpuse.

Devyniolikametis Romas Grigas, Vilniaus universiteto studentas, nublokštas į Naujosios Vilnios psichokalėjimą. Romas Grigas įmetė į upę Lenino statulėlę. Už šitą protesto veiksmą, kur nėra nė krislo psichinio sutrikimo, sovietiniai "psichiatrai" nukišo jaunuolį į psichokalėjimą...

Žurnalas rašo apie išsivysčiusių organizacijų pagarsintą apeliaciją dėl genocido Baltijos valstybėse. Tai "Appeal for Human Rights in the Baltic States". Apeliacija suderinta su Helsinkio

pasitarimo baigiamuoju aktu (1975). Okupacinis režimas apibudintas, kaip "totalistinė diktatūra su komunistine socialine sistema, su sovietų įstatymais ir cenzūra". Apeliacijos tekste kalbama apie laisvių atėmimą ir terorą. Tarp daugelio kitų, šią apeliaciją pasirašė švedijos lietuvių draugijos pirmininkas V. Vilkėnas.

Vengrų žurnalas "Laisvės Sargas" paskelbė tikrai įdomų, tvirtai dokumentuotą rašinį apie dabartinį lietuvišką disidentizmą.

(rd)

DIRVA

LIETUVIŠKOJI ŠEIMA YRA MAŽOJI LIETUVA,
KURIOJĖ AUGA ATEITIES TAUTA

NOBELIO TAIKOS PREMIJA DISIDENTAMS

**Ir Kanados parlamentas priėmė rezoliuciją,
reikalaujančia Nobelio premiją skirti disidentams**

Toronto. — Kanados parlamentas ir senatas, kaip skelbia "Tėviškės Žiburiai", vienbalsiai priėmė rezoliuciją, siūlančią 1978 m. Nobelio taikos premiją paskirti penkioms Helsinkio susitarimų pažeidimus sekančioms disidentų grupėms Sovietų Sąjungoje — Maskvos, Ukrainos, Gruzijos, Armėnijos ir Lietuvos. Paminėtas rezoliucijas yra patvirtinę Britanijos, Belgijos ir Norvegijos parlamentai.

Rezoliucijos pravedimu Kanadoje rūpinosi parlamentinis Helsinkio grupės komitetas, vadovaujamas liberalo M. O'Connell, kurį sudaro: NDP socialistų atstovas A. Brewin, liberalų senatorius J. Marchand ir progresyviųjų konservatorių senatorius P. Yuzyk. Spaudai išsiuntinėtame pranešime pabrėžiama: rusų, ukrainiečių, gruzinų, armėnų ir lietuvių grupės jau nuo 1976 m. reikalauja, kad Sovietų Sąjunga nelaužytų 1975 m. pasirašytų

Helsinkio susitarimų, užtikrinančių žmogaus teisių gerbimą, bet Sovietų Sąjungos valdžia tų įsipareigojimų nesilaiko. Pažeidimus sekusių grupių vadai buvo suimti, nubausti kalėjimu nuo 5 iki 10 metų, pridodant ir 5 metus tremties.

Vienbalsiu priimta Kanados parlamentarių rezoliucija yra pirmoji, susilaukusi visų partijų pritarimo. Daroma išvada, kad Nobelio taikos premijos paskyrimas minėtoms disidentų grupėms Sovietų Sąjungos vyriausybei, nieku pavertusią Belgrado konferenciją, pastatytą į keblią būklę viso pasaulio akivaizdoje. Šia proga taipgi prisimintinas keturių kanadiečių teisininkų atviras laiškas "The Toronto Star" dienraštyje, reikalaujantis laisvės neseniai nuteistam Juriui Orlovui.

Laiško autoriai, ragina kanadiečius įsijungti į pasaulinio masto protestą, nes J. Orlovo teismu prasideda ištisa tokių bylų serija Sovietų Sąjungoje.

Ludvikas Simutis, tuoj po sugrįžimo pernai iš Sibiro

Plakatų miškas Toronto lietuvių demonstracijoje, reikalavusioje laisvės sovietų nuteistam ok. Lietuvos veikėjui VIKTORUI PETKUI Nuotr. St. Dabkaus

SPAUDOS ŽMONĖS — SANTYKIŲ SU MASKVA BAROMETRAS

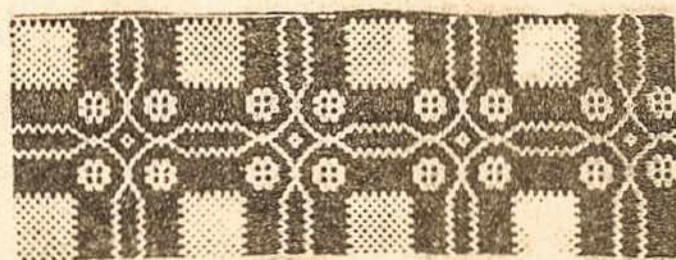
Maskva. — Vakarų pasaulio žurnalistai Maskvoje dažnai pirmieji nukenčia, kai pablogėja Amerikos-Sovietų Sąjungos santykiai. Per paskutiniuosius dvidešimt metų apie 30 Vakarų korespondentų buvo apkaltinti įvairiausiais prasižengimais ir ištremti. Kartais žurnalistai būna apstumdami, primušami, apkaltinami pinigų spekuliacija, ištvirkimu ar, paprastai, — "elgesiu, nesuderinamu su žurnalistiniu statusu".

Paskutinės šitokios Kremliaus politikos aukos yra "New York Times" korespondentas Craig Whitney ir "Baltimore Sun" reporteris Harold Piper. Jiedu kaltinami "sovietinio teismo šmeižimu". Sovietų teismas ne tik reikalauja atšaukti tų dviejų korespondentų "melagystes", bet ir sumokėti pinigine baudą po 1.700 dolerių "teismo išlaidų". Baltimorės laikraštis jau paskelbė, kad jis jokių pabaudų nemokės.

Šį kartą valstybės departamentas nepraleido tylomis amerikiečių korespondentų užpuolimo. Buvo pakviestas sovietų ambasados diplomatas ir jam buvo pareikšta, kad teks peržiūrėti sovietų žurnalistų Amerikoje darbo sąlygas. Tuo Maskvai buvo pareikšta, kad jei ji toliau tęs amerikiečių spaudos atstovų persekiojimus, tai ir sovietų korespondentai gali laukti atkirčio.

Vienas iš Maskvoje nukentėjusių amerikiečių žurnalistų James Tribune apie "žurnalistų naudojimą, kaip pėstininkų visuose Amerikos-Sovietų Sąjungos ginčuose", primena prieš dvidešimt metų įvykusį sovietų konfliktą su Šveicarija. Kai Maskva pagrasino ištremti vienintelį šveicarą žurnalistą, "Neue Zuercher Zeitung" korespondentą, Šveicarijos vyriausybė, apsvarsčiusi padėtį, paskelbė, kad nutarta ištremti visus Šveicarijoje reziduojančius sovietų žurnalistus. Maskva tuoj nusileido ir šveicarą paliko ramybėje. Yuenger, kurį Maskva savo laiku puolė, kaip "purviną antitarybinį rašėivą", rašo, kad tinkamas atsakymas ir paspaudimas dažnai pakeičia Maskvos planus bauginti ir šmeižti žurnalistus.

Kaip paskutiniai sovietų disidentų teismai parodė, Kremlius daugiausia bijo disidentų ryšių su užsienio spaudos atstovais. Amerikos atsakymas į žurnalistų persekiojimus turėtų būti ne simbolinis protestas, bet kas nors daugiau.

CARTERIS PRIMINĖ PETKŲ

JAV prezidentas Jimmy Carter liepos 20 spaudos konferencijoje priminė ir trečiąjį nu-teistą sovietijos disidentą Viktorą Petkų, šalia dažniau minimų Ščaranskio ir Ginzburgo. Tai buvo išdava mūsų visuomenės sugebėjimo savo rūpestį Petkaus reikalui perduoti į Washingtoną.

JAV Krašto valdyba nuoširdžiai dėkoja LB vienetai, or-

ganizacijų vadovybėm, laikraščių redakcijom ir paskiriem tautiečiam už įsijungimą į Petkaus nuteisimo iškelimo akciją. Ypatinga padėka tenka Margučio radijo vadovybei už telegramų siuntimą ir Neringos stovyklautojom už plačiai nuskambėjusią demonstraciją.

JAV LB Krašto valdyba nuoširdžiai dėkoja Baltųjų Rūmų

pareigūnam Ann Wexler ir Victoria Mongiardo, kurios Viktorui Petkui skyrė dėmesį, susitiko ir palaikė ryšius su JAV LB Krašto valdybos atstovu Washingtone Alg. Gurecku ir JAV LB Visuomeninių reikalų tarybos pirm. Aušra Zerr. Jų pastangomis LB paruošta dokumentacija buvo pateikta aukštesniom Baltųjų Rūmų ir JAV Tautinės Ap-saugos Tarybos instancijom.

Yra svarbu, kad JAV prezidento J. Carterio parodytas dėmesys sulauktų įvertinimo iš lietuvių visuomenės. Padėkos telegramas ir laiškus prašome siųsti: Jimmy Carter, President of USA, White House, Washington, D.C.

JAV LB Krašto valdyba

Estas liudijo Petkaus byloje

Helsinkio grupės Lietuvoje pirmininko grumtynės su saugumiečiais • Jis kaltinamas dalyvavimu vyriausio tautinio baltiečių sąjūdžio komitete

"TŽ" redakciją pasiekė dokumentacija, rodanti, kaip buvo tardomi estų liudininkai Viktoro Petkaus byloje. Tardymas vyko Vilniuje, Lenino gatvėje 40 nr., Saugumo komiteto rūmuose. Tardė majoras T. Lazarevičius, vyresnysis Vilniaus KGB tardytojas. Jis klausinėjo estą Enn Tarto iš Tartu miesto, šildymo sistemos prižiūrėtoją.

Prieš tai tą patį liudininką ir toje pačioje byloje tardė Tartu mieste KGB atstovas iš Talino majoras M. Žukovas 1978 m. sausio 18 d. Vertėju buvo Tartu KGB tarnautojas Kozlevas. Liudininkas E. Tarto norėjo pasinaudoti Estijos kriminalinio kodekso 134 (4) paragrafu, leidžiančiu pačiam parašyti savo liudijimą, bet M. Žukovas neleido. Jis taip pat atsisakė paaiškinti kuo kaltinamas V. Petkus. Kadangi tuo būdu tardytojas pažeidė teisinę tardymo taisyklę, E. Tarto atsisakė liudyti bei atsakyti į klausimus. Taipgi jis atsisakė pasirašyti tardymo protokolą. Jo nepasirašė nei tardytojas, nei vertėjas. Tardymas truko 4 valandas.

Apie vasario 10 d. nepažįstamas žmogus atnešė liudininkui E. Tarto į namus voką, adresuotą kažkokiam V. P. Lisovskiui, kuriame buvo įdėtas šaukimas atvykti į Vilniaus KGB būstinę 1978 m. vasario 15 d. Kadangi šaukimas buvo klaidingas, liudininkas atsisakė jį priimti ir apie tai laišku pranešė tardytojui T. Lazarevičiui. Tuomet minėtam Tarto atnešė kitą šaukimą darbovietėn 1978 m. vasario 18 d. Tartu KGB tarnautojas Kalev Vahe. Šį kartą šaukimas buvo tvarkingas, ir liudininkui buvo nustatyta atvykti Vilniun 1978 m. vasario 21 d., 9.30 v.r.

1978 m. vasario 21 d.

Kai E. Tarto atvyko Vilniun, paaiškėjo, kad nėra estiškai mokačio vertėjo. Tardytojas Lazarevičius neleido klausinėti liudininko be vertėjo. Jis taip pat neleido liudininkui surašyti pareiškimo savo ranka. Tuomet liudininkas pats surašė estiškai klausimus ir atsakymus ir padiktavo telefonu vertėjai Taline. Pastaroji atvyko tik 4.30 v.p.p. Jos raštiškas vertimas buvo įjungtas į tardytojo dokumentaciją.

Liudininkas paprašė leidimo susipažinti su sovietinės Lietuvos kriminaliniu kodeksu. Tardytojas leido, bet ragino skubėti. Tardymas prasidėjo 5.30 v.p.p. ir truko iki 8 v.v. Štai tardytojo klausimai ir estų liudininko atsakymai.

Tardytojas. Pasakykite visa, ką žinote, apie Helsinkio sutarties vykdymui sekti grupę Lietuvoje, apie jos sudarymą bei veiklą.

Liudininkas. Esu įsitikinęs, kad Viktoras Petkus yra auka neteisėtų KGB puolimų. Taip pat manau, kad toks pat pavojus laukia ir manęs. Dėlto atsisakau liudyti apie visuomeninę

V. Petkaus veiklą...

T. Paaškindite, ką reiškia Jūsų pasakymas, esą V. Petkus yra auka neteisėtų puolimų ir esą Jums gresia toks pat pavojus.

L. Taip manau dėlto, kad pažįstu aną žmogų. Jis visuomet pabrėždavo respektą Sov. Sąjungos įstatymams ir tarptautiniams įsipareigojimams, pasirašytiems Sov. Sąjungos. Aš nelaikau V. Petkaus nusikaltėliu tik dėlto, kad jis kaltinamas kriminaline veikla. Aš nelaikau jo nusikaltėliu dėlto, kad kaikurie saugumiečiai sako jį esant homoseksualu. Tardymo metu Tartu mieste 1978 m. sausio 18 d. tardytojas Žukovas kelis kartus klausė mane apie pusryčius I. Caličio bute Rygoje 1976 m. Jei V. Petkus yra kaltinamas dalyvavimu tuose pusryčiuose, tai ir aš galiu būti tuo pačiu kaltinamas.

1978 m. vasario 22 d.

T. Vakarykščiame apklausinėjime Jūs minėjote pusryčius Caličio bute 1976 m. Paaškindite, ką tuo norėjote pasakyti.

L. Aš atsisakau liudyti V. Petkaus byloje. Mano tardymo metu paaškindė, kad man gresia pavojus būti atsakingu už tą patį nusikaltimą. Aš jaučiu, jog esu savignyos būklėje (žiūr. sov Lietuvos kriminalinį kodeksą 14 par.).

T. Ar pažįstate Rygos gyventojus — Viktorą Kalniņš, Intsą Calitį, Ivarsą Žukovskį ir Jurį Ziemeļi?

L. Jau pareiškiau, kad atsisakau liudyti V. Petkaus byloje.

T. Viktoras Kalniņš, Ints Calitis, Mart Niklus, Ivars Žukovskis tardymo metu pareiškė, kad Jūs drauge su Niklus buvote Rygoje 1978 m. rugpjūtyje ir kad Caličio bute jų akivaizdoje svarstėte tautybių būklę Baltijos respublikose. Papasakokite man apie tą posėdį.

L. Aš jau pareiškiau, kad atsisakau liudyti. Manau, jog esu savignyos pozicijoje.

T. Iš minėtų liudininkų pareiškimų matyti, kad V. Petkus taip pat dalyvavo tame posėdyje. Pasakykite, koks buvo V. Petkaus vaidmuo.

L. Aš jau pareiškiau, kad atsisakau liudyti šioje byloje.

T. Kokie yra Jūsų ryšiai su V. Petkumi?

L. Į tą klausimą aš jau esu atsakęs.

T. Kada paskutinį kartą esate matęs V. Petkų?

L. Aš jau pareiškiau, kad atsisakau liudyti.

T. Liudininkas Mart Niklus tardymo metu pareiškė, esą V. Petkus aplankė jį Tartu mieste, išbuvo kelias dienas 1977 m. rugpjūtyje. Ar Jūs tada matėtės su V. Petkumi?

L. Aš jau pareiškiau, kad atsisakau liudyti.

T. Ką žinote apie sudarymą Vyriausio Estų, Latvių, Lietuvių Tautinio Sąjūdžio Komiteto?

L. Aš jau pareiškiau, kad atsisakau liudyti.

T. Ką žinote apie dokumentus, paruoštus ir multiplikuotus Vyriausio Estų, Latvių, Lietuvių Tautinio Sąjūdžio Komiteto?

L. Aš jau pareiškiau, kad atsisakau liudyti.

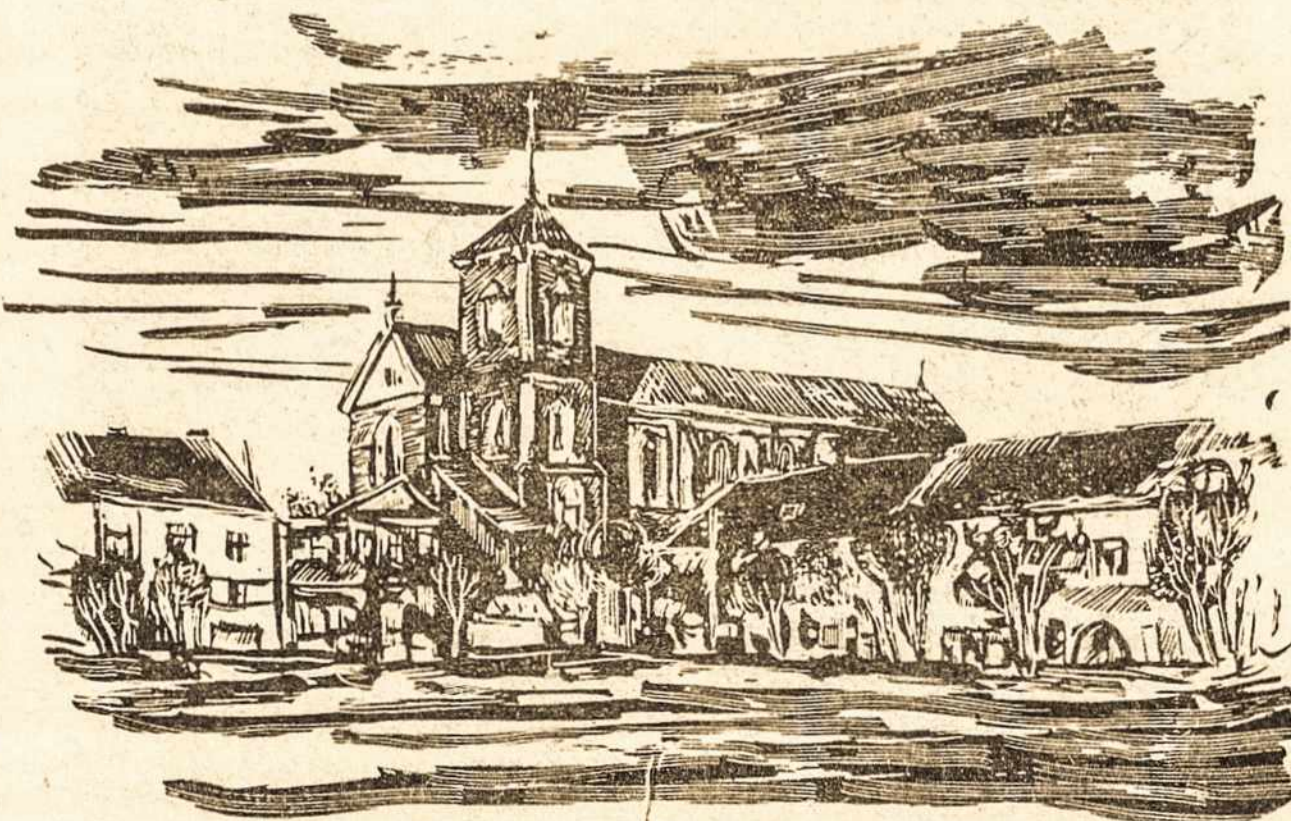
T. Kratos metu V. Petkaus namuose konfiskuotas dokumentas nr. 11, kuris paruoštas Helsinkio sutarčiai sekti grupės Lietuvoje. Iš to dokumento matyti, kad Jūs kreipėtės į ją raštu.

L. Aš jau pareiškiau, kad atsisakau liudyti V. Petkaus byloje.

Šis tardymas prasidėjo 10.20 v.r. ir baigėsi 3 v.p.p.

N. B. Šios autentiškos žinios paimtos iš Vakarų pasiekusio estų dokumento, rašyto 1978 m. kovo 10 d.

Tėviškės žiburiai

TARPTAUTINĖ MOTERŲ KONFERENCIJA PRIĖMĖ LIETUVIŲ REZOLIUCIJĄ

1978 birželio 4-9 Phoenix, Arizona, vyko General Federation of Women's Clubs 87-oji metinė konvencija, kurioj Lietuvos Moterų Klubų Federacijai atstovavo Margarita Samatienė. Mūsų atstovė konvencijai pristatė rezoliuciją, kuria General Federation of Women's Clubs įpareigojama įsteigti žmogaus teisių komitetą. Šią rezoliuciją moterų atstovėm vieningai priėmus, General Federation of Women's Clubs prezidentė Mrs. Harry Wagner Jr. viešai paskelbė: "... Lietuvos Moterų Klubų Federacijos pristatyta rezoliucija priimta, ir naujai išrinktai šioj konferencijoj General Federation of Women's Clubs administracijai tenka atsakomybė įsteigti žmogaus teisių komitetą.

Apie šį įvykį kitą dieną paskelbė The Arizona Republic dienraštis.

Ištraukos iš rezoliucijos

KADANGI žmogaus teisių varžymą ir niekinimą griežtai smerkia Vakarų pasaulio demokratinės santvarkos; ir

KADANGI tūkstančiai žmonių šiandien kenčia priespaudą ir yra brutaliai persekiojami įvairiuose pasaulio kraštuose, o ypatingai laisvojo pasaulio dėmesį atkreipė drąsieji kovotojai disidentai komunistų valdomuose kraštuose, rizikuodami savo gyvybe ir savo šeimų saugumu, atkakliai gindami žmogaus teises; už tai jie atleidžiami iš darbų; draudžiama jiems kalbėti ir jų klausyti; neleidžiama jiems išvykti į laisvojo pasaulio kraštus pas savo šeimos narius; jie deportuojami į gulagus; ir

KADANGI General Federation of Women's Clubs yra plačiausia ir pirmaujanti tarptautinė moterų organizacija, turinti pasaulio moterų lyderės vardą ir svarbią įtaką Amerikos visuomeniniame ir politiniame gyvenime; todėl

PRAŠOMA, kad 87-oji General Federation of Women's Clubs konvencija priimtų šią rezoliuciją ir pavestų naujai išrinktai General Federation of Women's Clubs administracijai įsteigti žmogaus teisių komitetą, kurio pagrindinis tikslas būtų paskelbti žinias apie nusižengimus žmogaus teisėm ten, kur jos bru-

talai niekinamos, neatidėliojant į tai reaguoti ir pradėti atitinkamai veikti.

Rezoliuciją pasirašė Margarita Samatienė.

-o-

Pristatydama šią rezoliuciją, Margarita Samatienė pasakė įžanginę kalbą, kuri buvo priimta plojimu.

Kalbėtoja pabrėžė, kad "žmogaus teisės priklauso kiekvienam žmogui; jos ateina kartu su žmogaus užgimimu, ir niekas neturi teisės jų atimti. Bet, deja, šiais laikais yra kraštų, kurių valstybinės santvarkos elgiasi su žmogum kaip su vergu ir pavergtasis negali protestuoti nei apsiginti. Vakarų pasaulį vis dažniau pasiekia žinios apie sovietinių teismų procedūrą, apie nekaltų žmonių deportacijas į Sibiro koncentracijos stovyklas. Tačiau, nepaisant žiaurios bausmės, ne tik pačioj Rusijoje, bet ir jos pavergtuose kraštuose atsiranda vis daugiau disidentų. Paminėtini keli iš daugelio: Sacharov, Kovaliov, Orlov, B. Gajauskas, V. Petkus, N. Sadūnaitė, O Lukauskaitė-Poškienė. Ar ne mūsų pareiga už juos pasiskųsti, kalbėti? Ar ne mūsų pareiga pri-

statyti pasaulio opinijai žmogaus žiaurumą žmogui? Ar ne mūsų pareiga mobilizuoti viešą opiniją prieš besiplečiantį terorą, sukurtą tų, kurie dedasi lygybės skelbėjais, liaudies rojus statytojais? Argi mes, moterys, neturėtume kelti organizuoto balso, apeliuojančio į pasaulio sąžines, kad pagelbėtume pavergtąms, nužmogintiems įvairiuose pasaulio kraštuose? Argi mes negalėtume efektyviai panaudoti savo jėgos ir įtakos?

General Federation of Women's Clubs organizacijai, turinčiai pasaulinį prestižą ir įtaką, labiausiai tinka pradėti šią humanišką misiją. Todėl Lietuvos Moterų Klubų Federacijos vardu siūlau šios konvencijos atstovėm priimti mano pristatomą rezoliuciją ir prašau ją rekomenduoti naujai išrinktai General Federation of Women's Clubs administracijai."

LMKF Informacija

Šypsniai iš anapus geležinės uždangos

Giminės

Po Čekoslovakijos okupacijos komunistai vykdė narių "valymą". Viena sena čigonė buvo atvesta pas komisarą, kuris paklausė:

- Nuo kada esi partijoj?
- Daug metų, drauge komisarė.
- Ir tavo tėvas?
- Taip, ir mano senelis, ir prosenelis, visi buvo partijos nariai.
- Klausyk, meluoj! Tais laikais dar nebuvo kompartijos.
- Bet tai nesudaro gi jokio skirtumo, — atsakė čigonė. — Mūsų giminė visą laiką vogė.

Išbaidė kiaulę

Vaziavo kartą Stalinas keliu ir pamatė skersai kelio gulinią ilgą kiaulę.

— Pasitrauk iš kelio! — sušuko Stalinas. Bet kiaulė nesijudino iš vietos. Dar smarkiau suriko Stalinas, bet kiaulė vis nejudėjo ir gulėjo lyg negyva.

Tada Stalinas tyliai priėjo prie kiaulės ir pasilenkęs pasakė jai į ausį:

— Jei tu iš čia geruoju nepasitrauksi, tai aš paliėpsiu tave uždaryti į kolchozą.

Tai išgirdusi, kiaulė šoko, lyg perkūno trenkta, ir dingo.

• Gimimas svetur ir Lietuvos negrįžimas dar nereiškia nebuvimo lietuviais. Esmingiau yra ne tai, kur gimta, o iš ko gimta ir dėlto — kuo gimta. J. GIRNIUS

Marija Šulskienė, lydima dr. Elonos Vaišnienės, kuri buvo vertėja, Brattleboro Reformer laikraščio redaktoriui įteikia laišką, kuris simbolizuoja spaudos laisvę. Laiške ji prašo, kad Amerikos spaudoje būtų aprašyta nuteisto Viktoro Petkaus istorija. Kai ji buvo Lietuvoje ir kai norėjo išlaisvinti savo sūnų Simą Kudirką, V. Petkus daug jai padėjo. (Kliše iš Brattleboro Reformer)

Sąryšy su mirtimi kun. J. Zeliausko, saleziečių instituto įkūrėjo Italijoje, talpiname šį vieno buvusiųjų aukletinių atsiliepimą, rašytą dar 1962 m.

RASO BUVUSIEJI

Ką man davė lietuviška mokykla

Evaristas Lukšaitis, Manchesteris

Laisvame pasaulyje nėra daug lietuviškų mokyklų bei gimnazijų. Europoje yra tik dvi: Vasario 16 – osios gimnazija Vokietijoje ir Saleziečių Italijoje.

Tas jaunimas, kuris turėjo progos lankyti lietuvišką gimnaziją, gali skaitytis laimingesnis už tą, kuris tos progos neturėjo.

Man teko mokytis šiose abiejose gimnazijose. Po karo emigravęs su tėvais į Angliją, lankiau vietines mokyklas. Tik 1957 metais atvykau į Castelnuovą, kur išbuvau trejus metus. Po to lankiau 6-tą ir 7-tą klasę Vasario 16 gimnazijoje. Paskui, patogumo dėlei stojau Anglijoje į «Technical College», kur ir dabar tebesu.

Budamas vienoje vietoje, žmogus nepamato, ką jis ten pelno, ir tik atsidūrus kitur, jo akys atsiveria. Dabar, kadangi esu toli nuo Castelnuovo, galiu laisvai ir jį pažiūrėti ir duoti savo nuomonę.

Kiekviena įtaka palieka savo pėdsakus, jei ne gerus, tai blogus. Tokiu pat būdu Castelnuovas paliko manyje kai kurias žymes; kai ką atėmė, kai ką pridėjo. Visai nesigailiu praleidęs trejus metus Castelnuove ir esu pilnai patenkintas, kad tėvai manė ten pasiuntė, nors nelabai norėjau važiuoti.

Buvau bebaigias anglų «secondary school», o paskui laukė juodo darbininko likimas. Tiktai atvykus į šią lietuvišką mokyklą atgimė noras siekti mokslo. Atgavau visas progas pradėti iš naujo ir šį tą sužinoti apie savo tautą, kuri pirmiau man visai nerūpėjo. Taip pat turėjau visas galimybes rūpintis ir savo sielos reikalais, nes mokytojai buvo dvasiškiečiai.

Tokiu būdu nyko visi vaikiški sapnai ir atsivėrė prieš akis tikras, realus gyvenimas ir būdas jam tinkamai pasiruošti...

Esu kitur girdėjęs kalbant, jog Castelnuovas ruošias tik į dvasiškius. Tai iš tiesų juokingas pasakymas. Niekas neverčia jaunuolio pasirinkti šį kelią; bet jei kas jaustų pašaukimą, Castelnuovas gali atidaryti ir į tai vartus, kaip jis atidaro tam, kuris eina į pasaulį.

Su malonumu prisimenu Italijoje praleistas dienas ir su kupina dėkingumo širdimi linkiu savo buvusiesiems auklėtojams Dievo palaimos jų svarbiuose darbuose.

BUDRŪS BERNIUKAI

Brazilijoje skaičiuojama apie 15 milijonų apleistų vaikų: reiškia maždaug penkios Lietuvos sudėtos kartu. Sanpaulyje jų yra trys milijonai, o Belo Horizonte – 600 tūkstančių. Kaip tik šiam mieste man teko aplankyti tą būstinę, kur saleziečiai vysto labai gražią veiklą vargingo jaunimo labui. Prasidėjo 1973 metais su „lūšnėlių“ jaunimu. Pirmiausiai susitinkama su vaiku, nuo 13 iki 16 metų amžiaus, po to aplankoma jo gyvenvietė ir surašoma davinių kortelė: tėvai ar globėjai, namelis, išsilavinimas. Tinkamumo lygis, nustatomas taškais. Nebojama į jokiais rekomendacijas, priimami tik patys vargingiausiai. Kartą priimtas, vaikas nuvedamas į specialiai tam tikslui pastatytus namus, kur per vieną mėnesį pamokomas pačių pagrindinių prasilavinimo dėsnių: kaip apsieiti su žmonėmis, kaip vartoti telefoną, patarnauti raštinėj, pašte, krautuvėj, banke, užlaikyti švarą ir higieną. Alfabetizacija eina savo ruožtu. Būna egzaminai ir tam tikra atranka. Po to vaikas įstatomas į darbą. Įmonė ar šeimininkas moka „mažiausiąją algą“ saleziečiams, plius 30% dėl socialinių mokesčių. Darbdaviui yra nauda, kad nereikia

rūpintis mokesčiais, o saleziečiai, mėnesio pabaigoj, gali išmokėti vaikui ištiesią algą, pagal sutartį ir kortelę.

Sekmadieniais vaikai saleziečių namuose turi visokių pramogų bei sporto galimybių, religinio pamokymo, padaršinių, pranešimų bei pastabų apie darbą, kurį saleziečiai visada akylai seka, ir t.t. Vieną kartą į mėnesį susirenka tėvai ar globėjai ir kartą į metus švenčiama iškilminga Don Bosko jaunimo šventė. 17 – 18 metų vaikinai turi galimybės pramokti kai kurių amatų. Tam tikslui jie siunčiami keletą mėnesių į saleziečių mokyklą Pará de Minas, iš kur išeina geri ar bent pusėtinai gizeliai.

Tokių vaikų kasmet praeina apie pusantro tūkstančio. Jie nešioja uniformą, susigyvena su savo geradariais, beveik visuma darbavietėse būna jais patenkinti. Jų ženklas – atvira akis su šūkiu 'Budék'. Dėl to ir vadina si „Budrūs berniukai“.

Dabartinėse Brazilijos sąlygose toks prasilavinimo būdas atrodo pats geriausias. Gimnazija, amatų mokykla, internatas, su šios rūšies vaikais neduoda rezultatų.

Kun. Stasys Šileika

PATEIKIAME ŠIA PROGRAMĄ BENDRAI LIETUVIŲ INFORMACIJAI

V SEMANA BÍBLICA ECUMÊNICA DE SÃO PAULO

(de 25 a 30 de Setembro de 1978)

Promoção e realização da LEB - LIGA DE ESTUDOS BÍBLICOS
 Participação do CFCJ - CONSELHO DE FRATERNIDADE CRISTÃO-JUDAICA e do
 MOFIC - MOVIMENTO DE FRATERNIDADE DAS IGREJAS CRISTÃS
 Organização e coordenação do P. Joaquim Salvador, SDB
 Local: Salão do Colégio Sion, à Avenida Higienópolis, 983 (Higienópolis)

PROGRAMA SEMPRE ÀS 20 HORAS ENTRADA FRANCA

- DIA 25** (2.a f.) - O COLÉGIO MARIA IMACULADA, das Irmãs Concepcionistas do Ensino, apresenta: 1. "Mimeto" (1.º Primário); 2. "Parábola do Bom Samaritano".
 - O Prof. ISAAC NICOLAU SALUM, Presbiteriano, falará sobre "Alguns problemas de exegese bíblica".
 - O COLÉGIO S. JOSÉ, das Irmãs de S. José, estará presente com: 1. "O Milagre" (quadro vivo); 2. "Sonho de palhaço" (tema vocacional).
 - A Prof.ª Dr.ª EDDA BERGMANN dirá o que é o CFCJ - Conselho de Fraternidade Cristão-Judaica.
 - Pelo EXTERNATO N.ª S.ª DO SAGRADO CORAÇÃO, das Irmãs Filhas de N.ª S.ª do S. Coração: Dramatização de "O Deus Negro" (passeando pelo mundo).
 - O tenor PAUL NOVAK, da CIP - CONGREGAÇÃO ISRAELITA PAULISTA, interpretará algumas músicas e canções religiosas judaicas.
- DIA 26** (3.a f.) - O GINÁSIO "BONI CONSILII", das Irmãs Missionárias do S. C. J. de Madre Cabrini, apresentará: 1. Números variados de violão; e 2. a serviço da Arte...
 - Pelo COLÉGIO S. CORAÇÃO DE JESUS, das Irmãs Apóstolas do Sagrado Coração, serão apresentados: 1 "Cristo, Super Star" 2. Pelo Coral das Alunas: Canto.
 - O P. JOAQUIM SALVADOR mostrará em palestra audio visual: A mais antiga celebração da Páscoa bíblica ainda hoje vivida pelos Samaritanos da Terra Santa".
 - A COMUNIDADE CATÓLICA LITUANA, em trajes típicos, oferecerá danças folclóricas, sob a direção da PROF.ª EUGÊNIA BACEVICIUS.
 - Participação do Coral da CIP - CONGREGAÇÃO ISRAELITA PAULISTA, com várias interpretações, sob a regência do M.º CARLOS SLIVSKIN.
- DIA 27** (4.a f.) - A presença do COLÉGIO N. S. DA CONSOLATA, das Irmãs Missionárias da Consolata com: 1. Ginástica rítmica feminina. 2; "A Bíblia" e "Estrela do Mar", pelo Coral.
 - COLEGIO "STELLA MARIS", das Irmãs Franciscanas do Imac. Coração de Maria, de Bonlanden: Números de ginástica rítmica e expressão corporal.
 - O Rabino Prof. CLAUDIO KAISER, da CIP - CONGREGAÇÃO ISRAELITA PAULISTA, tratará do tema: "Como ensinar a Bíblia para o homem moderno: a Bíblia no enfoque judeu-cristão.
 - Várias interpretações pelo CORAL DA IGREJA PRESBITERIANA "JARDIM DAS OLIVEIRAS".
- DIA 28** (5.a f.) - COLÉGIO MADRE CABRINI, das Irmãs Missionárias do S.C.J., de Madre Cabrini: 1. Danças Folclóricas; 2. Danças modernas.
 - LICEU CORAÇÃO DE JESUS, dos Salesianos, trará os "Canarinhos Liceanos", dirigidos pelo Prof. João dos Santos, com escolhidos cantos.
 - COLÉGIO N. S. RAINHA DOS APÓSTOLOS, das Irmãs de Nossa Senhora (NOTRE DAME), encenará: "Immanuel" (tema bíblico);
 - O Pai nosso: oração ecumênica e libertadora": palestra do Mons. HELÁDIO CORREIA LAURINI.
 - A IGREJA EVANGÉLICA LUTERANA de S. Paulo (da Av. Rio Branco) estará presente com seu Coral, regido pelo M.º Carlos Wacyk.
- DIA 29** (6.a f.) - O Coral do COLÉGIO CRISTO REI, das Irmãs Agostinianas Missionárias executará vários números artísticos.
 - Pelo COLÉGIO SANTA INÊS, das Irmãs Salesianas: "Vigília" (baseado em Mt 24,13: "...mas quem perservar até o fim será salvo"), de Alfonsus de Guimarães Filho.
 - P. JORGE DURGALI, Pároco da IGREJA SIRIAN ORTODOXA de São João falará sobre: "A influencia da Bíblia na Igreja Sirian Ortodoxa". O Coral da mesma comunidade Ortodoxa cantará em língua aramaica (o idioma falado por Jesus!)
 1. "Pai Nosso"; 2 Trechos do Rito Matrimonial; 3. oração extraída da Celebração Eucarística
 - A COMUNIDADE CATÓLICA JAPONESA apresenta EM TRAJES TÍPICOS, bailados folclóricos, pelo Grupo Japonês do Imirim.
- DIA 30** (Sábado) - O CONJUNTO DA PARÓQUIA EPISCOPAL DA SSMA. TRINDADE apresenta canções com mensagens bíblicas.
 - "A Bíblia e a existência de Deus" - Palestra pelo Rev.º Pastor HUMBERTO LIMA DE ARAGÃO FILHO, da Igreja Betânia, Presbiteriana.
 - O Grupo Folclórico da Espanha da Sociedade Hispano Brasileira de Mútuo Socorro, de São Paulo apresentará danças e canções típicas
 - O Coral: Eucarístico-Comunicação de S. Paulo", do Centro Bíblico Católico encerrará a Semana Bíblica com o quadro apoteótico: 1. Salmos - 2. Personagens bíblicas. - 3. Coral.

LEVE A BÍBLIA! VAMOS REZAR A BÍBLIA JUNTOS!

2.a feira: - Isaías 55,10-11 + Amós 8,11 = 1 Tessalonicenses 1,2-5;2,13

3.a feira: - Salmo 139,1-18 (em hebraico) = Sl 138 + Rom 11,33-36

4.a feira: - Salmo 23 (em hebraico) = Sl 22 + Evang de S. João 10,11-16

5.a feira: - Salmo 136 (hebraico) = 135 + 1 Coríntios 13,1-13

6.a feira: - Salmo 16 (hebraico) = Sl 15 + Rom 8,18-27

Sábado: - Salmo 150 + Sl 117 (hebraico) = 116 + Apocalipse 5,11-14

Literatūra ~ Dailė ~ Mokslas

LIETUVIŲ KALBOS KURSAS BRAZILIJOJE IR KITUR

Pasikalbėjimas su jo autorium Alfonsu D. Petraičiu "Mūsų Lietu- vos" redaktorius: Prieš kurį laiką, 'Mūsų Lietuvoje' buvo įdomus straipsnis apie lietuvių kalbos kursus suaugusiems Čikagoje. Apie tai rašė kun. Ant. Saulaitis. Ta proga buvo vartojamas jūsų paruoštas metodas. Kaip jis atsirado ir kokios jo savybės?

Alf. D. Petraitis: Jis atsirado iš lietuvių kalbos pamokų Mokoje. Nors mes tuo metu jau turėjome šiek tiek vadovėlių, bet dauguma buvo skirti mokiniams, kurie jau gerokai moka lietuviškai. Knygų tiems, kurie visiškai nieko nemoka kalbėti ir nieko nesupranta, tuo metu neturėjome. Tai reikėjo ką nors išrasti. Pasitariau su ten mokytojavusia mok. Lucija Jodelyte-Butrimavičiene ir pirmoje vietoje nutarėme paruošti eilinių ir reikalingiausių žodžių žodynėlį. Šis pasirodė 1974 metais. Šalia jo ėmiau ruošti ir tvarkyti surinktą medžiagą į vieną vienetą. Taip gimė ir pats kursas.

Jis šiandien jau turi galutinį vaizdą, jis remiasi vienu paprastu principu: pirma girdėti ir suprasti, vėliau kalbėti ir skaityti-rašyti. Klasės ribose negalima visko turėti po ranka. Tų daiktų, ko klasėje nėra, parodau skaidrių pagalba. Mokinys mato daiktą, girdi garsą — žodį. Pamažu susidaro paprastas sakiny: čia stalas, čia kėdė, ten sėdė ir t.t. Sakinys vėliau didėja: čia mano stalas, ten tavo kėdė, kur mano geltonas lietsargis, kur tavo geografijos vadovėlis ir t.t. Visos pamokos iliustruotos spalvuotomis skaidrėmis ir įkalbėtos į magnetofono juosteles. Šalia to yra dar taip pat iliustruoti tekstai skaitymui ir pratimams.

"ML" red.: Ar jūsų metodas turėjo pasisekimo Brazilijoje ir kokios jo dabartinės galimybės?

A.D.P. — Tik dalinai kai kurios pamokų dalys buvo vartotos Brazilijos lietuvių šeštadieninėse mokyklose. Nebūtų tai galima skaityti pasisekimu. Dalinai gal dar ir dėl to, kad šio metodo vartojimas yra surištas su tam tikra mokymo technika. Gal būtų reikėjo iš anksto paruošti specialius mokytojams kurselius nurodant, kaip vartoti šį metodą. Šios rūšies sunkumų, pavyzdžiui, nebuvo rasta Šiaurės Amerikoje, kur vizualinė technika yra mokytojų tarpe daugiau paplitusi.

Dabartinės galimybės yra surištos su pačiu mokyklų reikalu. Visi metodai yra geri, jeigu tam yra tinkamos sąlygos, geri mokytojai, tinkama mokyklos aplinka, vienodo kalbos pažinimo klasės. Gal pati didžiausia kliūtis, tai didelis mokinių įvairumas ir nelygumas kalbos atžvilgiu. Vienoje klasėje mokyti nieko kalbos nemokančius, kartu su jau šiek tiek susikalbančiais yra tiesiog neįmanomas darbas. Vieni nuobodžiauja, kitiems per sunku. Šiems sunkumams nugalėti nėra metodų. Reikia turėti atskiras klases, daugiau mokytojų. Kas liečia mano paruoštą metodą — šis tinka tik tiems, kurie pradeda kalbos kursą.

"ML" red. — Ar Brazilijoje lietuvių tarpe yra susidomėjimas lietuvių kalba ir, dabar, jūsų metodu?

A.D.P. — Susidomėjimas lietuvių kalba yra gyvas. Net ir nelietuvių tarpe. Pats metodas tačiau rodo šiek tiek pasisekimo lietuvių kalbos pamokose neakivaizdiniu būdu, atseit, per paštą. Jau yra gra-

žus skaičius mokinių kurie mokosi lietuvių kalbos toli nuo S. Paulo. Iš pratimų matosi gana puiki pažanga.

Mokyklose, sakyčiau, nebuvo didesnio atgarsio, nes niekas iki šiol tuo reikalu nesiteiravo. Tik vieną kartą daviau pavyzdinę metodo pamoką. Jeigu ir kas vartoja kurso medžiagą, tai tik taip, kaip bet kokio kito vadovėlio tekstą pamokoms praveisti.

"ML" red.— Ką manote, kad reikėtų daryti S. Paulo kolonijoje dėl lietuvių kalbos ir kokie jūsų planai su šiuo metodu.

A.D.P. — Gal vienas skubusių reikalų būtų jaunimo kongreso reikalas. Į tą kongresą vyks ir mūsų atstovai. Jiems būtų pravartu kuo galima greičiau ne tik pramokti ir sutvirtinti lietuvių kalbos pažinimą. Audiovizualinė technika yra tam pati geriausia priemonė. Gal būtų verta pasvarstyti tuo reikalu ir pasinaudoti jau čia turima priemone geriau pramokti lietuvių kalbos, ypač tiems, kurie sunkai susikalba lietuviškai. Žinoma, kas jau moka lietuviškai, tam to nereikėtų.

"ML" red.— Kokius sunkumus turėjote ruošdamas šį metodą ir kokie tie sunkumai dabar jį vykdančiam?

A.D.P.— Pradžioje turėjau beveik išimtinai technikus sunkumus. Ypač gaminti skaidres be tinkamų priemonių tai beveik neįmanomas darbas. Pradžioje gavau paramos iš PLBendruomenės, kuri daliai užmokėjo už pirmąsias skaidres. Vėliau verčiausi pats vienas. Išmokau gaminti skaidres, tai yra nupaišyti, spalvuoti ir fotografuoti. Šiuo metu čia atvykę kunigai saleziečiai, lygiai kaip ir anksčiau kunigai jėzuitai, remia šį darbą. Pradėjome didesniu mastu gaminti pamokas, skaidres ir juosteles. Dabar didesnių sunkumų radome su juostelių gaminimu. Tačiau didėjantis mokinių skaičius drąsina šiam darbui. Paštu naudojasi gražus skaičius lietuvių kalbos mokinių.

Norėčiau pridėti, kad užsienyje šis metodas rado didesnį atgarsį. Šiaurės Amerikoje vartojamas įvairiose vietose, Urugvajuje verčiamas į ispanų kalbą, gauta susidomėjimo ir iš Argentinos.

Pramokti susikalbėti, nors ir nedaug — tai gal pagrindinis šio metodo tikslas. Tam nereikia tiek daug laiko, kaip kas gal mano. Skaityti lietuvių rašytojų knygas, rašyti straipsnius čia jau kitas reikalas. Tam reikia ilgų metų studijų. Tačiau eiliniame gyvenime susikalbėti, suprasti kitą kalbant, suvažiavimuose trumpai pareikšti savo mintis, parašyti paprastą laiškučių tai nėra gilių studijų reikalas. Čia tik kasdieninė kalba. Jai pramokti nereikia daug laiko. Pilnai užtenka audio-vizualinio kurso. Ir kaip tik šitų minčių vedamas paruošiau šį lietuvių kalbos kursą.

AMERIKOS LIETUVIŲ KULTŪROS ARCHYVAS, plačiau žinomas ALKOS santrumpa, buvo įsteigtas prel. Pr. M. Juro Putname, Conn. Steigėjas jame yra sutelkęs apie 100.000 knygų bei kitų literatūrinių vienetų, tūkstančius meno bei tautodailės kūrinių. Dabartinės 2.400 kv. pėdų talpos patalpos archyvui yra permažos. ALKĄ prel. Pr. M. Juras, turintis jau 87 metus amžiaus, perdavė Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijai, pasilikdamas tik steigėjo teises. Archyvo patalpas 6.400 kv. pėdų praplės statomas vieno augšto priestatas su pusrūsiu. ALKA dabar rūpinasi LKM Akademijos sudarytas dešimties asmenų direktoriatas, kuriam talkina ALKOS globos komitetas, turintis 47 narius, atstovaujančius įvairių pažiūrų lietuviams.

DAIL. JURGIO JUODŽIO tapybos parodą š.m. gruodžio 13-16 d.d. rengia Lietuvių Klubas savo patalpose St. Petersburg, Floridoje. Kūrinių temos atspindės Lietuvos nepriklausomybės atsteigimo šėšiasdešimtmė-
tį.

LIETUVOS VYČIŲ 142-ros kuopos pastangų dėka Georgetowno universitetas Vašingtone šį rudenį įves lietuvių kalbos kursus, taikomus asmenims, kurie jos nemoka. Kursų vadove pakviesta iš Bostono Vašingtonan atsikėlusi Skirma Kondratienė. Kursai bus pradėti rugsėjo viduryje ir užbaigti gruodžio pradžioje. Paskaitos bus skaitomos kiekvieną šeštadienį nuo 9 v. r. iki vidurdienio. Jeigu atsiras daugiau klausytojų, kursai galės būti tęsiami ir po Kalėdų. Kursų mokeskis — \$80.

KETURIASDESIMTOJI BALTIS- TŲ KONFERENCIJA R. Berlyne, Humboldtų universitete, buvo skirta "Lietuviškųjų istorijų" autoriaus Hermano Suedermanno atminimui. Paskaitą apie šį baltistą skaitė R. Vokietijos dailės akademijos prof. Wilhelmas Girnus. Konferencijai vadovavo baltistikos komisijos pirm. prof. Viktor Falkenhahn.

GEGUŽINĖ

PER IMIGRANTŲ PARODĄ DIDELĖS SEKMĖS
SUSILAUKUSI LIETUVIŠKOS LINKSMOS SUBAT-
VAKARIO MUZIKOS KASETĖ.
GRAŽI DOVANA VISIEMS!
GALIMA ĮSIGYTI V. ZELINOS KLEBONIJOJ IR
ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOJ.

III OLIMPIÁDA DOS IMIGRANTES:

PREFEITURA DO MUNICÍPIO DE SÃO PAULO

SECRETARIA MUNICIPAL DE ESPORTES
DEPARTAMENTO DE EXECUÇÃO ESPORTIVAS
DIVISÃO DE PROMOÇÕES ESPORTIVAS E EDUCACIONAIS

Išėjo oficialus Sporto Olimpiados leidinys – OLIMPIADA DOS IMIGRANTES, Boletim Oficial, kur pateikiami visi sporto bei atletizmo ir kitų rungtynių rezultatai. LIETUVIŲ atžvilgiu susidaro toks vaizdas:

BASQUETEBOL – KREPŠINIS

KINIJA X LIETUVA: 30 x 68
ITALIJA X LIETUVA: 65 x 46

Klasifikacija 1 – Arab-Sirija
2 – Vokietija
3 – Italija
4 – Libanas

TENIS DE MESA – STALO TENISAS

PRANCŪZIJA X LIETUVA: 0 x 5
LIETUVA X KINIJA: 0 x 5

Galutinėj klasifikacijoje, tarp 6 vietų LIETUVA užima 6-tąją

1 – Ispanija
2 – Kinija
3 – Japonija
4 – Italija
5 – Čilė
6 – LIETUVA

FUTEBOL DE SALÃO – SALĖS FUTBOLAS

Bolivija X R. Vokietija: 4 x 0
Libanas X Armenija: 7 x 5
LIETUVA X PRANCŪZIJA: 1 x 4
Japonija X Jugoslavija: 2 x 5
Kolumbija X Arab-Sirija: 2 x 4
Čilė X Paragvajų: 4 x 5
Ispanija X Bolivija: 5 x 1
LIETUVA X PRANCŪZIJA: 9 x 1
Jugoslavija X Arab-Sirija: 2 x 3
Paragvajus X Italija: 1 x 10
Ispanija X Libaną: 4 x 1
Arab-Sirija X Italija: 1 x 3
Libanas X Arab-Sirija: 0 x 1
Ispanija X Italija: 1 x 3

Galutinė klasifikacija: 1 – Italija
2 – Ispanija
3 – Arab-Sirija

XADRĖS – ŠACHMATAI

1-as lošimas: LIETUVA (S. Markevičius) X WO (C.F. Panno): 1 x 0
2-as lošimas: Rumunija (Sternederg) X LIETUVA (Markevičius)
1 x 0
3-as lošimas LIETUVA (Markevičius) X Italija (Stacchini): 0 x 1
4-tas Lošimas: Portugalija (R.Cadevilla) X LIETUVA (Markevičius): 1 x 0
5-tas lošimas: LIETUVA (Markevičius X Portugalija (H.Caldevilla)
0 x 0

Klasifikacija: 1 – Rumunija
2 – Italija
3 – Japonija

LEVANTAMENTO DE PESO – SVORIO KĖLIMAS

Médios:

Iš 6 vietų LIETUVA (Wanderley Procopio Siqueira) išsikovojo 4-tą vietą

NATAÇÃO – PLAUKIMAS

Iš 15 vietų, LIETUVA (Fredy R. Lutkus) liko 13-toj vietoj.

PS. Lietuvės moterys pasižymėjo savo... nedalyvavimu jokioj sporto šakoj.

MEDALIAI IR KARALAITĖS

Daugiausia medalių sporto varžybose nunešė ITALIJA: 52 aukso, 43 sidabro ir 33 bronzos medalius.

Po vieną medalį laimėjo Argentina, Armenija, Kinija, Kolumbija, Indonėzija, Rumunija ir Skotija.

Tarp nelaimėjusių jokio medalio nėra vien tik LIETUVA, o ir Australija, Bolivija, Čilė, Korėja, Estija, Graikija, Jugoslavija, Latvija, Monakas, Paragvajus, Šveicarija ir Venezuela.

Olimpiados KARALAIČIŲ varžybose laimėjo kandidatės iš Italijos (karalienė - rainha), Čilės, Rumunijos, Libano ir Korėjos

SPORTAS LIETUVOJE

Lina Kachushite (à direita) foi a primeira soviética a obter um novo recorde no Mundial

DEVINTOKĖ IŠ VILNIAUS – PASAULIO ČEMPIONĖ

III pasaulio vandens sporto šakų pirmenybėse (jos vyko Vakarų Berlyne), nei daugumai specialistų siebintis, 200 m krūtine plaukimuose dominavo ne pasaulio rekordininkė J. Bogdanova, o vilnietė L. Kačiušytė. Dviejų TSRS komandos brasisčių dvikovą laimėjo Lina: ji pirmą kartą tapo pasaulio čempione ir rekordininke – 2 min. 31,42 sek.

Maždaug prieš šešetą metų ji atėjo į Vilniaus 7 vidurinės mokyklos „Starto“ baseiną. Jame mažyliai mokėsi plaukimo abėcėlės. Trečiokė Lina, patekusi į specializuotą plaukimo klasę, gana greitai atkreipė trenerio A. Gražiūno dėmesį. Sporto meistriui patiko mergaitės darbštumas, itin stipri sveikata, judesių koordinacija ir giedra nuotaika.

Treniruotės buvo įtemptos, nelengvos. Kasdien įvairia sparta [dažniausiai greičiau] tekdavo nuplaukti apie 14 km.

Pernai Lina tapo sporto meistre. Šiemet kovo mėnesį dalyvavo tarptautinėse „Komsomolskaja pravda“ laikraščio taurės varžybose. Faktiškai tik per jas pasaulio sporto mėgėjai išgirdo apie L. Kačiušytę: ji įveikė olimpinę Monrealio čempionę M. Koševają, tapo TSRS tarptautinės klasės sporto meistre.

Lina, kaip ir metais vyresnė jos sesuo Dalė, M. K. Čiurlionio meno mokyklos mokinė (būsimoji pianistė), laisvalaikiu mėgsta klausytis muzikos, kolekcionuoja plokšteles, mezga. Mokykloje Linai labiau patinka mokytis kalbų, geografijos, istorijos.

Pirmoji iš Tarybų Lietuvos plaukikų olimpinė žaidynių dalyvė tapo kaunietė B. Užkuraitytė, vilnietis A. Juozaitis pirmąsį iškovojo Olimpiados medalį, o dabar penkioliktmetė Vilniaus moksleivė Lina Kačiušytė tapo pasaulio čempione.

VYTAUTAS VOLUNGEVIČIUS

MŪSŲ ŽINIOS

TAUTOS IR MERGELĖS MARIJOS ŠVENTĖ

Šiais metais šv. Kazimiero parapija gražiai suderino šias dvi lietuviams katalikams svarbias datas – Mergelės Marijos Gimimas ir Tautos Diena – į vieną iškilmingą šventę rugsėjo 10 dieną.

Šventė prasidėjo su Švč. Marijos statula, lydima trijų dvasiškių kun. Pr. Gavėno, prel. P. Ragažinsko ir Tėvų Jėzuitų atstovo, t. Vincento Pupinio.

Nenoromis man stojosi prieš akis Panelės Švenčiausios atvaizdas Šiluvoje, į kurią šiandien veržiasi mūsų pavergtos Tėvynės broliai ir sesės, o ypač jaunimas, nepaisydami jokių komunistinių trukdymų, grasinimų, galimų teismų ir net Sibiro. Niekas negali jų sulaukyti, nes ši savaitė – aštuonios dienos – yra Marijos apsireiškimo šventė toj vietoj, kur jau daug anksčiau buvo švenčiamas Marijos Gimtadienis (rugsėjo 8 dieną). O pats apsireiškimas yra pirmasis viešas Marijos apsireiškimas Europoje, įvykęs 1608 metais, taigi lygiai prieš 370 metų.

Tūkstantinės minios, seni ir jauni, Šilinės atlaidų metu, vyksta pagerbti savo Globėjos ir Motinos. Visi jie tiki Marijos globa ir pagalba nelaimių suspaudimo metu. Ligoniai atgauna sveikatą, nusidėjėliai bei tikėjime atšalę Šiluvoje atranda malonę ir dvasinę šviesą. Persekiojamieji randa tenai jėgos ir stiprybės nešti kasdieninį vargų gryželį ar kryžių nes ir Ji, Marija, kentėjo ir net verkė savo pamiltojų žemėj – Lietuvoj.

Gi pažvelgus į mūsų tą mažytę procesiją – apie 200 žmonių – susidaro kitas jausmas. Ir kyla mintis: Nejaugi daugumai mūsų tautiečių jau visai nereikia prašyti Marijos pagalbos ir globos? O jeigu jau tikrai ir nereikėtų prašyti, tai ar neprivalome dėkoti už visa tai, ką turime? Esame laisvi, naudojamės visokiom gėrybėm, gal nieko, kas yra medžiaginio, netrūksta. Tačiau esame taip sumedžiagėję, sumaterialėję, kad... nesurandam nei tos valandėlės laiko susitikti su Dievu, su ypatinga Lietuvos Globėja – Šiluvos Marija jos šventės dienoj: Ją pasveikinti, Jai padėkoti, Jai, kaip Mamytei, nors mažą dovanėlę (kad ir gélelę) atnešti? Ir ar mūsų lietuviška širdis taip atšalus, kad joje nėra nei kibirkštėlės meilės mūsų sesėms-broliams Lietuvoj, kurie, ypač tokios šventės proga, laukia mūsų maldos – kad Visagalis palengvintų jų sunkią dalią. jų kančias, jų vergiją? Marija Fatimoj pažadėjo, kad ateizmas bus nugalėtas ir komunizmas pranyks, bet it pakartotinai pabrėžė, kad norint kad tai greičiau įvyktų, reikia maldos, asmeninės aukos, atsivertimo. Bet visa tai nepalikim tik kitiems – aniams, už „geležinės uždangos“.

Jeigu pavergtos ir didvyriškai kovojančios mūsų Tėvynės sesės-broliai pamatytų mūsų indiferentizmą, mūsų religinį atšalimą mūsų permenką rūpinimąsi pavergta mūsų Lietuva, pagrįstai nustebę klaustųsi: Ar šitie yra lietuviai? ...

Ir ar pati Švenčiausioji Dievo Motina, jeigu čia apsireikštų, ar ir vėl neturėtų verksti, kad kadaise tvirtos lietuviškų šeimų šventovės griūna ar net jau sugriuvusios, kad asmeninio religinio gyvenimo širdžių dirva apleista ir apaugusi piktžolėm, kad lietuviai, užuot jau tęsę vienos Motinos vaikai ir dėlto kuriantys vieną vieningą bendruomenę, buriančią visus kovon prieš vienintelį didžiausią mūsų tautos priešą – bedievy komunizmą, visas jėgas išleikvoja ginčams, peštynėms ir kovai tarp savęs? ..

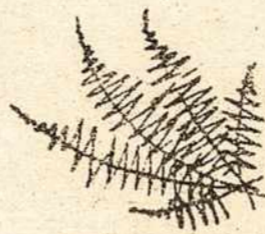
AUŠROS chorui giedant ir visiems tikintiesiems pritariant, laisvai skambėjo šitos, antros tėvynės žemėje, „Sveika Marija.“ už kurią Šiluvoj galėtum net Sibiro susilaukti. O kai priėjo prie giesmės posmo „Tu mūsų žemę karštai mylėjai, kai ji nuklydo, ašaras liejai; Lietuvos žemė ir vėl vergijoj, teikis ją gelbėti, Sveika Marija.“, žodžiai veržėsi, rodosi, net iš pačių širdies gelmių o nevienam ir ašaros skruostus sudrėkino.

Mišių metu klebonas pasakė labai turiningą šventei pritaikytą pamokslą, o jaudinančias giesmes labai sklandžiai išpildė AUŠROS choras, vadovaujamas Mo. Liudo Ralicko, vargonais pritariant muz. Feliksui Girdauskui.

Jaudinantis ir aukojimo momentas, kai moterys ir mergaitės (daugelis tautiniais rūbais), nešė po gėlę Marijai savo ir tautiečių, ypač Lietuvoj persekiojamų, vardu.

NENUŽENK NUO AKMENS

*Nenuženk nuo akmens, o Marija,
Pušynėly žaliam Šiluvos.
Krauju ten ir ašarom lyja –
Nepalik, nepalik Lietuvos. ...*

*Nenuženk nuo akmens, o Marija,
Piemenėliams pravirkus kadais.
Mes išpuošim šventovės šelijom
Ir nevystančių rožių žiedais.*

Kotryna Grigaitytė

Po komunijos susikaupimo klebonas, užuot išreiškęs jorastą padėką dalyvavusiems, meldė Mariją **p a l a i m i n t i** AUŠROS chorą, Mookos ir Zelinos Maldos apaštalavimo moteris, dvi artimiausias parapijos bendradarbes švenčiančias gimtadienį – Marcelę ir Angeliką šv. Juozapo broliukus, vaišių šeimininkes ir šeimininkus, jaunimą ir jo mokytojus bei vadovus, abi lietuvių parapijas, visas ir visus prie šventės prisidėjusius. Šiuo tikslu prel. P. Ragažinskas suteikė vadinamąjį Marijos Krikščionių Pagalbininkės palaiminimą.

Po Mišių toj pačioj salėj vyko trumpa patriotinė programa, kuri šį sykį visa buvo išpildyta jaunimo.

Pirmuoju prisistatė moksl. FLAVIJUS BACEVIČIUS, supažindindamas su tautiniu šios šventės aspektu. Vytautas Diđysis, pravedęs Lietuvos krikštą, kvietė ir Dievo Motiną į Lietuvą pastatydamas, iš 26 bažnyčių, 14 švč. Mergelės Marijos garbei. Ir savo karūnavimuisi išrinko Marijos Gimimo šventės dieną – rugsėjo 8-tąją. Ši ir tųo lietuvių TAUTOS diena.

Paskui prisistatė mergaičių oktetas „RŪTELĖ DAINUOJA“, Beatricei Bacevičiūtei su Rosana Jurčiokonyte gitarom palydint, oktetas sudainavo „Lietuva brangi“, „Mylėk ir lauk“, „Devynbalsė“ ir, publikai triukšmingai šaukiant „bis“, „Šlama miško vėjas“.

Meninę dalį užbaigė V. Zelinos mokyklos „didieji“ (kurių gal tik vienas prašokęs 10 metų). Jų ketvertukas mokyt. Magd. Vinkšnaitienės išlavintas, publiką irgi labai pozityviai nuteikė savo lietuviškų eilėraščių pyne. Dalyviai stebėjosi ne tik jaunaisiais „vaidintojais“ o ir jų jų mokytojos nepaprastu gabumu, kantrybe su „artistais“ ir meile scenai. Betgi ši – gal sėkmingiausia mokykla.

Šia proga kaip tik norime pasveikinti p. Magd. Vinkšnaitienę ir p. Eug. Bacevičienę, kurios atlieka begaliniai didelį darbą mūsų kolonijoje, dirbdamos su jaunimu. Juk jaunimas – mūsų kolonijos pažiba ir ateitis. Lai Dievo Motina, kurios mes prašėme gelbėti mūsų Tėvynę, nepamirštų šių dviejų mokytojų (ir kitų veikėjų) ir mūsų jaunimo

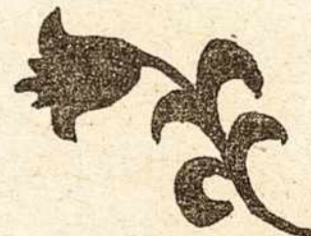
Po meninės programos sekė vaisės, kurios praėjo draugiškoj nuotai koj. Ir su lietuviška muzika.

Šventės proga buvo pasiųsta visų lietuvių vardu telegrama naujajam Popiežiui, įj sveikinant ir prašant palaiminimo iševiams ir kenčiančiam Lietuvai.

Kapit. J. Čiuvinškas

LITERATŪROS BŪRELIS

Mėnesinis Literatūros Būrelio popietis - susirinkimas įvyks rugsėjo 30 d., 20 val. pas Arūną ir Margaritą Steponaičius, Av. Chibarás 504, apto.81 (telef. 549-7197).

FÁBRICA DE GUARDA-CHUVAS

Guarda chuvas de todos os tipos, para homens, senhoras e crianças. Mini-sombrinhas, tipo italiano e alemão.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Inscr. Estadual: 104.519.617

C.R.C.80.882.909/001

R. Coelho Barradas, 104
V. Prudente

Fones:274.0677 - (Res.274.1886)
São Paulo

MŪSŲ ŽINIOS

ŠV. JUOZAPO BENDRUOMENĖS NARIŲ ŽINIAI

Šių metų rugsėjo mėnesio 23 dieną nuo 16 val. iki 17 valandos vyks rinkimai į Bendruomenės valdybą ir revizijos komisiją.

Rinkimams praversti komisijon yra pakviesta: Jonas Tatarūnas, Angelika Triūbienė, Liudas Bendoraitis, Viktoras Tatarūnas ir Ona Šimonienė. Nariai prašomi iki balsavimų sumokėti nario mokestį.

Vytautas Bacevičius
sekretorius

K. J. Šeškevičius
Pirmininkas

SKAUTŲ VEIKLOS MINĖJIMAS

Brazilijos lietuviai skautai minės savo skautiškos veiklos 45-metį šių metų lapkričio (novembro) 18 dieną, 19 val., šv. Kazimiero parapijos patalpose.

Skautai kviečia visus lietuvius rezervuoti tą vakarą šiam minėjimui, kuris numatytas įvairus ir turiningas. Tikslī programa bus pranešta vėliau.

ŠVENTE CASA VERDEJ

Praėjusį sekmadienį Casa Verdej, N. S. das Dores parapijos bažnyčioj (kur laikomos mėnesinės pamaldos lietuviams), buvo Supulingosios atilaidai. Šventė vyko atnaujintoj parapijos bažnyčioj ir reformuotoj salėj. Klebonas iš anksto pakvietė lietuvius atlikti vieną ir antrą programą. I ad per pamaldas Aušros ir LKB-nės choristai, dirguojami Mo. Viktoro Tatarūno ir vargonais palydimi Mo. Felikso Girdausko, sugiedojo (portugališkai, lietuviškai ir lotyniškai) giedamąsias Mišių dalis, o per programą salėj išpildė net septynis numerius, pradėdami lotyniškai: 'Ave, Maria', o užbaigdami iš Verdi Nabuco operos tremtinių giesmę "Lėkit, mintys (Va, pensiero)". Kiti numeriai buvo: Juzeliūno "Kėlės Kristus", Naujalio "Jaučnimo giesmė", Luiz Vieira "Preludis", Ludwig Seier "Noite gaucha ir Alekso "Berneli mūsų".

Prieš programą V. Tatarūnas pasveikino kleboną ir parapiečius šventės proga visų lietuvių vardu.

Tautinių šokių ansamblis NEMUNAS išpildė keturis šokius. Nors palkas mažytis ir šokėjų porasturėjo būti sumažintos, ansamblis gražiai išpildė savo programą. sutrumpinęs pasikartojančias figūras ir veiksmus.

Programos išpildytojai – choras ir šokių ansamblis – buvo pirmieji pavaišinti šventės tortu – „bolo“ bei gėrimais.

Casaverdiečiams toks pilnas lietuvių meninis prisistatymas – tai istorinis įvykis. Ir, manau, ilgai pasiliks jų atminty.

N. S. das Dores klebonas, pe. Francisco Jorge Amaral, pakartotinai dėkoja chorui ir šokių ansamblui už tokią pilną ir gražią programą.

IR VIETINIAI ATŠVENTE ŠILINĖS ŠVENTE

Sekmadienį rugsėjo 17, ri vietiniai šv. Kazimiero „parapiečiai“ atšventė pasirodžiusiosios (Aparecidos) šventę. Išpuosė koplyčioj esančią Marijos statulą, suėjo į 9-tos valandos Mišias giedodami giesmę Marijai, o per aukojimą, kartu su eucharistinėm atnašom, nešė gėlę prie Marijos statulos kojų. Klebonas, kun. Pr. Gavėnas, nušvietė apsireiškimo istoriją, dar pabrėždamas, kad Marija turi tikrai mylėti Lietuvą, jei ir mūsų laikais ten apsireiškė net du kartus (Girkalnyje 1943 m. ir Skiemonyse 1962, čia pasirodydama net dvi dienas iš eilės).

Jaudinantis momentas, kai, po komunijos, ėmė visi kalbėti dar kardinolo Jaime Camara aprobuotą maldą už Lietuvą: "O Senhor, que criastes os povos e lhes destes o amor pela liberdade, nos Vos pedimos: restitui aos nossos irmãos lituanos a liberdade de sua pátria." Ir nevienas pranešė, kad, išgirdęs apie lietuvių kančias ir jų tvirtą tikėjimą, šeimoj kalbėdami rožančių kasdien meldžiasi už Lietuvą.

Vietinės šv. Kazimiero "parapiečių" ruošia arbatėlę – "Chá beneficente" šio mėnesio 28 dieną parapijos, ypač šv. Kazimiero koplyčios naudai.

KRIKŠTYNOS MUOKOJ

Rugsėjo 17 šv. Kazimiero koplyčioj klebonas kun. Pr. Gavėnas pakrikštijo LAIMA IRENĖ, Onutės Petraitytės ir Sergio Liblikų dukrelę. Kūmais buvo Irutė Marija Petraitytė ir Alfredo Keller. Krikšto apeigose dalyvavo ne tik

Aliança Lituana Brasileira de Beneficiencia e Assistencia Social

está promovendo, no dia 24 de Setembro de 1978 – Domingo
– às 13 horas, no salão da Entidade à

Rua Lituania, 67 - Moóca

Festa da Primavera

(ALMOÇO BENEFICENTE)
Cuja renda será destinada à assistencia social

M I Š I O S

Šio mėn. 23 dieną, šeštadienį, 18 val. šv. Kazimiero koplyčioj bus koncelebruotos gedulingos Mišios už a. a. KUN. JUOZĄ ZELIAUSKĄ 30-tos dienos po mirties proga. (Plg. ML nr. 36, psl.7).

Parapiečiai ir saleziečių bičiuliai mielai kviečiami šiose pamaldose dalyvauti. Už ką iš anksto dėkojame.

Saleziečiai

seneliai Petraičiai ir Liblik'ai, o ir gausūs ypač estų kolonijos atstovai. Jie, nors luteronai, užmezgė gražius santykius su katalikų kunigu. Ypač per krikštynų vaišes, kurios buvo senelių Liblikų namuose, V. Prudente.

PRIEŠKALĖDINIS ŠEIMŲ LAN- KYMAS

Iki mėnesio galo, kun. Stasys Šileika lanko šeimas Pq. das Nações, Utinga ir Sto. André. Ateinantį mėnesį "kalėdos" V. Anasácio ir Lapa. Plotkelių galima gauti tuojau ar, kas nori, vėliau. Kunigui besilankant, galima susitvarkyti su "Mūsų Lietuvos" užsakyimu ar apsimokėjimu.

Lietuvių kalbos KORESPONDENCINIAM KURSUI yra reikalinga

Adomo Mickevičiaus poezijų lietuviškas vertimas.

Ponas Tadas – vertė V. Mykolaitis – Putinas

Konradas Valenrodas – vertė Putinas

Meilės Sonetai – vertė Just. Marcinkevičius

Informacijas prašoma teikti ML redakcijai tel. 273-0338, arba paštu: C.P.4421 – 01000 S.Paulo, SP

SEMANÁRIO NOSSA LITUÂNIA

Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, SP.

Diretor responsável
VYTAUTAS BACEVIČIUS

Redige: Equipe Editorial
Administrador: Stanislao Šileika

MŪSŲ
LIETUVA

METINĖ PRENUMERATA: 150 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 700 kr.
Paskiro numerio kaina: 3,00 kr. Užuojautos ir sveikinimai nuo 60 kr. pagal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija. Čekius rašyti: "Stanislao Šileika" vardu.

Straipsnius ir korespondenciją redakcija taisy, pertvarko savo nuožiūra. Ne-naudoti raštai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos ir leidėjų nuomonę. Už skelbimų kalbą ir turinį redakcija neatsako. Laikraštis spausdinamas pirmadienį: vietinės žinios ir pranešimai 9-10 puslapiams redakcijai įteiktini ne vėliau kaip iki sekmadienio vakaro.